

ÇOCUKLAR İÇİN KLASİKLER
EDMONDO DE AMICIS

Çocuk Kalbi

Remzi Kitabevi

EDMONDO DE AMICIS

Çocuk Kalbi

Remzi Kitabevi

ÇOCUK KALBI / Edmondo de Amicis
Orijinal adı: *Cuore*

© Türkçesi
Remzi Kitabevi, 2008

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Türkçesi: Erol Erduran
Resimleyen: Oğın Kandemirođlu

ISBN 978-975-14-1827-2

CEP BOY BİRİNCİ BASIM: Ocak 2018

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul
Tel (212) 629 4783

OKULDA İLK GÜN

17, Pazartesi

Bugün okulun ilk günü. Üç ay tatil rüya gibi geçti. Bu sabah annem beni ilkokul üçüncü sınıfa yazdırmaya götürdü. Ben hep yazın köyde geçirdiğim günleri düşünüyorum; istemeye istemeye onun ardından gidiyordum.

Bütün sokaklar çocuk doluydu. Analar, babalar kırtasiyeciler dükkânlarına üşüşmüşler, çocuklarına çanta, dosya, defter alıyorlardı. Okulun önü de öyle kalabalıktı ki kapıcıyla polis kapıyı açık tutmakta güçlük çekiyorlardı.

Biz kapıya yaklaşırken biri omzuma dokundu. Baktım: İkinci sınıf öğretmeni... Yine hep öyle güller yüzlü, kızıl saçları karmakarışık.

“Ayrı düştük demek, ha, Enriko?” diyordu.

Bunu ben de biliyordum. Öyleyken, yine de öğretmenin bu sözleri bana pek dokundu.

Güçlkle, içeri girdik. İyi giyinmiş hanımlar, beyler; işçi kılıklı erkekler; nineler, hizmetçiler... Hepsi, bir elleriyle çocukları tutmuşlar, taşlığı, merdivenleri doldurmuşlardı. Öyle de bir gürültü vardı ki tiyatroydaydık sanki. Kalabalık arı kovanı gibi kaynıyordu. Öğretmenler de gidip geliyorlardı. Alt katta, benim

eski sınıfları gördüm. Son iki yılının hemen hemen bütün günlerini burada geçirmiştım.

Birinci sınıftaki öğretmenim sınıfının kapısında dı.

“Sen bu yıl üst kattasın, Enriko,” dedi. “Birbirimizi artık pek göremeyeceğiz!” Bana üzgün üzgün bakıyordu.

Müdür odası da ağzına kadar doluydu. Kadınlar müdürün başına üşüşmüşler, yanıp yakınıyorlar, söyleniyorlardı: Henüz çocuklarını yazdıramamışlardı.

Müdür bana geçen yıldan daha yaşlanmış, sakalı daha ağarmış gibi geldi. Çocukları da daha büyümüş, daha şişmanlamış buldum.

Yeni yazılan çocuklar birinci sınıfın kapısından içeri girmek istemiyorlar, sıpalar gibi ayak diriyorlardı. Çeke çeke zorla içeri soktular, sıralara oturtular. Sıralardan bile fırlayıp kaçmak isteyenler oldu. Kimisi de, annelerinin, babalarının onları bırakıp gittiğini görünce, ağlamaya başlamışlardı. Anneler, babalar kapıdan dönüp gelmişler, onları avutup susturmaya çalışıyorlardı. Öğretmenler de ne yapacaklarını şaşırılmışlardı.

Annem kardeşimi de getirmişti. Onu birinci sınıfa yazdırdı, Delkati Öğretmen’in sınıfına. Ben üst katta, Perboni Öğretmen’in sınıfına yazıldım.

Saat 10’da hepimiz sınıftaydık. Elli dört kişiyiz.

İkinci sınıftaki arkadaşlarımdan yalnız on beş, on altısı bizimle. Sınıfın birincisi Derossi de bunlar arasında.

Yazı geçirdiğim kırık yerleri, koruları, dağları düşünüyorum da okul bana öyle ufacak, öyle iç sıkıcı bir yer gibi görünüyor ki! İkinci sınıf öğretmenimi de arıyorum. Çok iyi bir adamdı. Bizimle şakalaşır, gülerdi. Öyle de ufak-tefek yapıydı ki bize çocuk gibi, arkadaşlarımızdan biri gibi gelirdi. Hele o karmakarışık kızıl saçları! Onu göremeyeceğim diye çok üzülüyorum.

Bu yılki öğretmenimiz uzun boylu, sakalsız; kırılmış uzun saçları var; alnının ortasında da, uzun bir çizgi. Sesi kalın. Gözlerini bize dikip hepimize ayrı ayrı bakıyor, içimizi okumak ister gibi. Hiç de gülmüyor.

Kendi kendime: "İşte okulda ilk günüm..." diyorum. "Önümde dokuz ay var. Ders, çalışma, yorgunluk... Aydan aya sınav!"

Okuldan çıkarken, annemi görmeyi öyle istiyordum ki! O da bunu düşünmüş, gelmiş. Koştum, ellerine sarıldım, öptüm, öptüm! Derdimi anlattım. "Korkma, Enrico!" dedi. "Dersleri birlikte çalışırız."

Eve sevine sevine döndüm.

Yalnız, hep düşünüyordum: Eski öğretmenim, o hep gülen, neşeli öğretmenim, yoktu artık. Okulu eskisi gibi sevmiyordum.

ÖĞRETMENİMİZ

18, Salı

Bu sabahtan beri, yeni öğretmenimi de sevmeye başladım. Sınıfa girdiğimizde, kürsüsüne oturmuştu. Geçen yılki öğrencileri, kapının önünden geçerken, başlarını içeri uzatıyorlar, selam veriyorlardı. “Günaydın, öğretmenim!” “Günaydın, Bay Perboni!” diyorlardı. Kimisi içeri girip öğretmenin elini sıkıyor, hemen kaçıp gidiyordu. Görülüyordu ki onu çok seviyorlardı, ondan ayrıldıkları için üzülüyorlardı.

Bay Perboni de: “Günaydın!” diyor, uzanan elleri sıkıyordu. Yalnız, hiçbirinin yüzüne bakmıyor, ağırbaşlı duruşunu hiç bozmuyordu; alnındaki çizgi de silinmiyordu. Başını pencereden yana çeviriyor, karşıki evlerin damlarına bakıyordu. Çocukların geçerken ona selam vermelerinden hoşlanmıyormuş, bundan üzüntü bile duyuyormuş gibiydi. Sonra yine bize, teker teker hepimize gözlerini dikerek bakıyordu. Bize yazı yazdırırken arada bir kürsüsünden iniyor, sıraların arasında dolaşıyordu.

Bir ara, yüzü kıpkırmızı sivilce içinde bir çocuğu görünce, gitti yanında durdu. Çocuğun yüzünü elleri arasına aldı, gözlerini çocuğun gözlerine dikti. “Nen var senin?” diye sordu. Elini çocuğun alnına götürüp, ateşi var mı diye baktı.

Bu sırada, arkasından bir çocuk sıranın üzerinde ayağa kalktı, birtakım maskaralıklar yapmaya başladı. Öğretmen birden döndü baktı. Çocuk hemen yerine oturdu. Başını önüne eğmiş, ceza bekliyordu. Öğretmen elini çocuğun başının üzerine koydu. “Bir daha yapma!” dedi.

Başka bir şey söylemedi. Karatahtandan yana döndü ve yazı dersini sürdürdü. Yazdırdığı yazı bitince bir ara, hiç konuşmadan öyle durdu. Sonra, o gur, tatlı sesiyle, ağır ağır konuşmaya başladı:

“Bakın, çocuklar. Burada hep birlikte bir yıl geçireceğiz. Bunu iyi geçirmeye çalışalım. Derslerinize çalışın, yaramazlık etmeyin. Benim hiç kimsem yok. Ailem sizlersiniz. Geçen yıl annem vardı, öldü. Yapa-yalnız kaldım. Tek sevdiğim, tek düşündüğüm sizlersiniz. Sizler benim çocuklarım olacaksınız. Ben sizi seviyorum, siz de beni sevin. Hiçbirinize ceza vermek istemem. Sizler de kalbi sevgi dolu çocuklar olduğunuzu gösterin. Okulumuz bir aile olacak. Ben de, sizlerle avunacağım, sizlerle övüneceğim. Söz vermenizi istemiyorum sizden. İyi biliyorum ki daha şimdiden içinizden söz veriyorsunuz. Sağ olun!”

Bu sırada zil çaldı. Hepimiz sessizce kalktık. Sıranın üzerine çıkıp maskaralık eden çocuk öğretmenin yanına geldi. “Özür dilerim, öğretmenim,” dedi. Sesi titriyordu. Öğretmen onu alından öptü. “Hadi git, oğlum,” dedi.

ÜZÜCÜ BİR OLAY

21, Cuma

Bugün üzücü bir olayla başladı.

Sabah, babamla okula gidiyorduk. Ben babama geçen gün öğretmenin söylediklerini anlatıyordum, baktık caddede bir kalabalık var. Herkes okulun kapısına toplanmıştı. Babam, hemen: “Bir kaza olmuş sanırım...” dedi. “Ders yılı kötü başlıyor!”

Güçlkle içeri girdik. Taşlık çocuklarla, çocukların anaları, babalarıyla doluydu. Öğretmenler çocukları sınıflara sokamıyorlardı. Herkes müdürün odasından yana bakıyordu. “Zavallı çocuk! Zavallı Giulio!” diyorlardı.

Kalabalığın arasından, başların üzerinden, bir polisin ve müdürün kafası görünüyordu. Sonra içeri silindir şapkalı bir adam girdi. “Doktor geldi!” dediler.

Babam öğretmenlerden birine sordu: “Ne olmuş?”

Öğretmen: “Çocuğun ayağı tekerlek altında kalmış,” dedi. Başka biri de: “Bacağı ezilmiş,” dedi.

İkinci sınıftan bir çocukmuş. Okula gelirken bakmış birinci sınıf çocuklarından biri annesinin elinden kurtulup yolun ortasına fırlıyor, birkaç adım öteden de otobüs geliyor... hemen atılıp çocuğu yakalamış, kurtarmış. Onu kurtarmış ama, kendisi çabuk davra-

namamış, bacağı otobüsün tekerleğinin altında kalmış. Bir topçu yüzbaşısının oğluymuş.

Bunu anlatırlarken, bir kadın, kalabalığı yarararak, deli gibi içeri daldı. Bacağı ezilen çocuğun annesiymiş. Haber yollayıp çağırılmışlar.

O sırada, kalabalığın arasından başka bir kadın atılıp yeni gelen kadının boynuna sarıldı, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Bu da, kurtarılan çocuğun annesiymiş.

İkisi birlikte, içeriki odaya daldılar. Bağrıışmalar işitiliyordu: “Ah, Giulio’cuğum!... Yavrum benim!”

Bu sırada, kapıda bir araba durdu. Biraz sonra, kucağında yaralı çocuk, müdür göründü. Çocuk başını müdürün omzuna dayamıştı. Yüzü kireç gibi, gözleri kapalıydı. Herkes sustu. Yalnız annenin hıçkırıkları duyuluyordu.

Müdür bir ara durdu. Onun da yüzü solmuştu. Kucağındaki çocuğu kollarıyla kaldırıp oradakilere gösterdi.

Öğretmenler, çocuklar, çocukların anneleri, babaları, hepsi alçak sesle: “Aferin, Giulio! Aferin sana, yavrum!” dediler, elleriyle öpücükler yolladılar. Çocuğa yakın olanlar da, ellerini, kollarını öpüyorlardı.

Giulio gözlerini açtı. “Çantam?” diye sordu.

Kurtarılan çocuğun annesi: “Çantan bende, yavrum,” dedi. “Ben getiriyorum.” Ağlıyor, gözlerinden sel gibi yaşlar boşanıyordu.

Yaralı çocuğun annesi de yanlarından yürüyordu. Ellerini yüzüne kapamıştı. Dışarı çıktılar. Çocuğu arabaya koydular. Araba gitti. Biz de, sessizce, sınıflarımıza girdik.

YENİ BİR ARKADAŞ

22, Cumartesi

Dün öğleden sonra, öğretmen bize Giulio'nun durumunu anlatıyordu: Zavallı çocuk bir süre koltuk değnekleriyle yürüyecekmiş.

Bu sırada, müdür geldi, yanında da okula yeni yazılmış bir çocuk. Yüzü kapkara, saçları kapkara, gözleri kapkara; kaşları çok kalın, alnını kaplamış. Baştan aşağı da karalar giyinmiş; belinde de kara bir meşin kemer.

Müdür, öğretmenin kulağına bir şeyler söyledikten sonra, çocuğu bıraktı gitti. Kara oğlan, o kara kara gözlerini iri iri açmış, korkar gibi, bize bakıyordu.

Öğretmen, çocuğun elinden tutarak, bize döndü.

"Bakın, çocuklar, buna sevinmelisiniz: Bugün okulumuza, Kalabriya bölgesinde, Reggio'da doğmuş küçük bir İtalyan yazıldı. Doğduğu yer buradan sekiz yüz kilometre uzakta. Böyle uzak yerden gelmiş bir kardeşinizi iyi karşılamanız gerekir. Kalabriya şanlı, şerefli bir yerdir; İtalya'ya birçok ünlü kişiler, güçlü işçiler, yiğit askerler kazandırmıştır. Orası

yurdumuzun en güzel yerlerinden biridir. Büyük ormanları, yüksek dağları vardır. Kafalı, yürekli insanlar yaşar orada. Bu yeni arkadaşınıza karşı iyi davranın ki kendini doğduğu yerden uzağa düşmüş gibi görmesin. Bilsin ki bir İtalyan çocuğu hangi okuldan içeri girerse orada kendisine kardeşler bulur.”

Öğretmen İtalya haritasının yanına gitti, Kalabriya bölgesini, orada Reggio'nun yerini gösterdi. Sonra: “Derossi!” diye seslendi.

Derossi ayağa kalktı.

Öğretmen: “Gel buraya!” dedi.

Derossi sırasından çıktı, kürsünün yanına gitti.

Öğretmen: “Sınıfın birincisi olarak, bütün sınıf adına, yeni arkadaşınıza hoş geldin de, sarıl öp bakayım!” dedi.

Derossi çocuğa sarıldı. “Hoş geldin!” dedi.

İki yanağından sıkı sıkı öptü. Hepimiz el çırdık.

Öğretmen: “Yapmayın!” diye bağırdı. “Okulda el çırpılmaz!”

Öyle diyordu ama, bizim bu yaptığımıza kendisinin de sevinmiş olduğu görülüyordu. Çocuk da pek sevinmişti. Öğretmen ona yer gösterdi, götürüp oturttu. Sonra yine bize döndü.

“Söylediklerimi unutmayın!” dedi. “Bu arkadaşınızı aranızda yabancı gibi görmeyin sakın! Birbirinizi sevin, kardeş gibi görün, yavrularım!”

Yeni arkadaş sırasına oturur oturmaz yanındaki-

lerden hediyeler yağdı. Kimi kalem verdi, kimi silgi. Arka sıralardan bir çocuk da bir İsviçre pulu gönderdi.

ARKADAŞLARIM

25, *Salı*

Yeni gelen çocuğa posta pulu hediye eden arkadaşım ben de çok seviyorum. Adı Garrone. Sınıfın en büyüğü, on dört yaşında var. Koca kafalı, geniş omuzlu bir oğlan. İyi yürekli olduğu da belli; gülmesinden anlaşılıyor. Yalnız, büyük adam gibi hep düşünür bir hali var.

Bir çocuk daha pek hoşuma gidiyor. Adı Koretti. Kahverengi yün kazakla kedi tüyünden bere giyiyor. Hep neşeli, güler yüzlü. Babası keresteciymiş, '66 savaşında asker olarak bulunmuş, Prens Umberto'nun alayındaymış. Üç madalyası varmış.

Bir de kısa boylu, kambur, zavallı bir çocuk var. İnce yapılı, sıksa yüzlü. Adı Nelli.

Bir de çok iyi giyinen bir çocuk var: Voltini. Üzerindeki kürkün tüylerini çekip koparıyor.

Benim sıranın önünde bir çocuk oturuyor, "Duvarcı" diyorlar, çünkü babası duvarcıymış. Yüzü elma gibi yuvarlacık; burnu da top gibi. Bir marifeti var: dudağını tavşan dudağı gibi yapıyor. Bütün çocuklar ona hep bunu yaptırıyorlar. Bez parçası gibi

ufacık bir şapkası var, mendil gibi buruşturup cebine sokuyor.

Duvarcının oğlunun yanında Garoffi oturuyor. Uzun boylu, sıska bir çocuk. Burnu baykuş gagası gibi. Gözleri de, ufacıcık. Arkadaşlarla mendil, resim, kibrit kutusu değiş-tokuş etmesini pek seviyor. Dersleri de tırnaklarının üzerine yazıyor, sonra gizli gizli okuyor.

Bir de zengin çocuğu var: Carlo Nobis. Pek züppe bir şeye benziyor. İki çocuğun arasında oturuyor. Bu iki çocuktan çok hoşlanıyorum. Birinin babası demirciymiş. Sırtında bir ceket var, dizlerine kadar iniyor. Hasta gibi, yüzü sapsarı. Hep ürkek bir hali var. Hiç gülmüyor. Öbürü kızıl saçlı bir çocuk. Bir kolu sakat; boynuna asılı. Babası Amerika'ya gitmiş. Annesi sokak sokak dolaşıp sebze satıyormuş. Benim solumda oturan tuhaf bir çocuk. Adı Stardi. Kısa boylu, tıknaz; boynu sanki hiç yok. Suratsızın biri. Kimseyle konuşmuyor. Anlayışı da kıt gibi. Yalnız, gözlerini hiç kırpmadan, öğretmenini can kulağıyla dinliyor, kaşlarını çatarak, dişlerini sıkarak. Öğretmen ders anlatırken biri ona bir şey soracak olsa, birincisinde, ikincisinde hiç karşılık vermiyor, üçüncüsünde tekme atıyor.

Sağımda oturan da, asık suratlı, üzgün görünüşlü bir çocuk. Adı Franti. Yaramazlık yaptığı için başka bir okuldan kovulmuş, buraya gelmiş.

İki de kardeş var. Hep bir örnek giyiniyorlar. İki-

sinin de başlarında köylü şapkası var, üzerinde de sülün tüyü. Birbirlerine de pek benziyorlar.

Hepsinin en başta geleni Derossi. Bu yıl da sınıfın birincisi olacağı benziyor. Öğretmen de bunu anlamış ki hep onu derse kaldırıyor.

Ben yine de en çok Prekossi'yi seviyorum; hani şu, demircinin oğlu, ceketi dizlerine kadar inen, hasta görünüşlü çocuk. Babası hep dövüyormuş, öyle diyorlar. Pek de utangaç. Birine bir şey sorarken, birine çarptığı zaman, hep: "Özür dilerim..." diyor, yalvarır gibi bakıyor.

Yalnız, Garrone sınıfın hem en uzun boylusu, hem de en iyi yüreklisi.

ARKADAŞLIK UĞRUNA

26, *Çarşamba*

Garrone ne kadar iyi yürekli olduğunu bu sabah gösterdi. Okula geldiğimde iki yıl önceki öğretmenim, birinci sınıftaki bayan öğretmen, beni durdurdu. "Yarın size, annenle görüşmeye gelmek istiyorum, ne zaman gelebilirim?" diye sordu.

Onunla konuştuğum için sınıfa biraz geç kaldım. Ama, baktım öğretmen daha gelmemiş, içim rahat etti.

O sırada, üç dört çocuk zavallı Krossi'ye —hani şu kızıl saçlı, bir kolu sakat, annesi sebze satan çocu-

ğa— takılıyorlar, canını sıkıyorlardı. Cetvelle vuruyorlar, suratına kestane kabuğu atıyorlardı. Dillerini çıkarıyorlar, koluyla alay ediyorlardı.

Zavalılık, sıranın arkasına çekilmiş, hiç sesini çıkarmıyor, onlara yalvarır gibi bakıyordu. Öbürleri gittikçe azıtıyorlar, canavarlaşıyorlardı. Krossi kıpkırmızı kesilmiş, titremeye başlamıştı.

Derken, Franti —hani o, yaramaz çocuk— sıranın üzerine çıktı, iki kolunda birer sepet varmış gibi, Krossi'nin annesinin taklidini yapmaya başladı. Kadıncağızı oğlunu almaya kapıya geldiği günlerde görmüştü. Bu oyun çocukların pek hoşuna gitmişti, kahkahalarla gülüyorlardı.

İşte o zaman Krossi'nin tepesi attı. Kalem kutusunu kaptığı gibi bütün gücüyle Franti'nin kafasına doğru fırlattı. Franti başını eğdi, kutu gitti... tam o sırada içeri giren öğretmenin göğsüne çarptı.

Çocukların hepsi hemen yerlerine geçip oturdu- lar. Korkmuşlardı. Sınıfta çıt çıkmıyordu.

Öğretmen mosmor kesilmişti. Çıktı kürsüye oturdu.

“Kim yaptı bunu?” diye bağırdı.

Hiçbirinde ses yok.

Öğretmen, sesini daha da yükselterek, bir daha sordu: “Kim yaptı?”

Bunun üzerine, Garrone hemen ayağa kalktı. “Ben yaptım!” dedi.

